

Werkwijze LWOO SWV VO 31.02

Per 1-10-2026

Criteria voor leerachterstanden

De wettelijk bepaalde criteria m.b.t. leerachterstanden blijven bepalend in het toekennen van LWOO-middelen. Het intelligentie-criterium is komen te vervallen. Een jongere heeft recht op LWOO als hij/zij een leerachterstand heeft van anderhalf tot 3 jaar (leerachterstand 0,25 tot 0,5 eind groep 8). Het gaat hier om leerprestaties op de volgende vier domeinen:

- Technisch lezen
- Begrijpend lezen
- Spellen
- Inzichtelijk rekenen

Om in aanmerking te komen voor LWOO dient een leerling op het VMBO (leerlingen met het advies vmbo-t/ havo worden niet meegenomen in de screening) te zitten en dienen er op minstens twee domeinen de vereiste leerachterstanden te zijn, waarbij minstens één van die domeinen rekenen of begrijpend lezen moet zijn. Voor nieuwkomers geldt daarnaast dat zij één jaar of langer in Nederland dienen te zijn.

Het vaststellen van de leerachterstanden dient met het leerlingvolgsysteem vastgesteld te worden. Adaptieve toetsing is hierbij belangrijk. Kandidaten voor LWOO hebben leerachterstanden. Bij adaptieve toetsing door de basisschool worden toetsen afgenomen die de leerling op basis van zijn eigen leerniveau redelijk zou moeten kunnen maken. Een leerling die qua leerlijn in groep 6 zit, laat men niet een te moeilijke toets van groep 8 maken. Het gebruik van de toets van groep 6 is kindvriendelijker en de score niet alleen betrouwbaarder, maar geeft ook meer inzicht in wat een leerling kan. Er moet minimaal een E5 toets afgenomen zijn.

In de wegwijzer PO-VO is afgesproken dat alle PO-scholen adaptief toetsen waar nodig. Adaptieve toetsing blijft ook in de nieuwe werkwijze een belangrijke voorwaarde.

Voor nieuwkomers geldt de afspraak dat alle jongeren die korter dan 2 jaar in Nederland zijn standaard een didactische achterstand van 2 jaar hebben. Pas na 2 jaar wordt bekeken welke achterstand er daadwerkelijk is.

IQ-gegevens

De IQ-gegevens van leerlingen zijn in deze nieuwe werkwijze geen criterium meer voor het al dan niet ontvangen van leerwegondersteunend onderwijs. Het gaat tenslotte om de daadwerkelijke leerachterstanden; daar is ondersteuning voor nodig. Daarmee is de LWOO-toekenning anders dan de wettelijk vastgestelde toelaatbaarheid voor praktijkonderwijs. Daarvoor is het IQ namelijk wel nog steeds een verplicht criterium (IQ 55 t/m 80).

Gezamenlijk hebben we vastgesteld dat er binnen de groep leerlingen die aan de LWOO-criteria voldoen, een kleine groep is waarbij het belangrijk is om wél IQ-gegevens te hebben. Deze gegevens zijn nodig om een goede afweging te maken wel/geen PRO(vangnet). Hiervoor geldt de volgende afspraken:

Leerlingen waarbij IQ belangrijk is (en die dus opgeroepen worden voor IQ-onderzoek indien er geen recente IQ-gegevens zijn), zijn leerlingen:

- die op minstens 2 leergebieden een leerachterstand van 0,5 of meer hebben, waarbij 1 van die 2 leerachterstanden bij begrijpend lezen of rekenen dient te zijn, OF
- Waarbij het PO of VO aangeeft te twifelen tussen VMBO-B en PRO, OF.

- Waarbij de VO-school twijfel heeft of de leerling diplomeerbaar is in 4 jaar

Voor de volledigheid: Bovenstaande geldt voor de zogenoemde 'grijs gebied leerlingen'. Voor leerlingen waarbij het al duidelijk is dat het zeker PRO wordt, gelden de vastgestelde PRO-criteria en afspraken (zie wegwijzer POVO).

Aansluiting met praktijkonderwijs

Door bovenstaande afspraken over leerachterstanden te hanteren, blijft er een goede aansluiting op de wettelijk vastgestelde criteria van het praktijkonderwijs: voor een TLV-PRO dient er sprake te zijn van leerachterstanden die groter zijn dan 3 jaar ($LA > 0,50$).

Er zijn leerlingen die in het overgangsgebied tussen LWOO en PRO zitten. De harde grens die getrokken wordt bij LA 0,50, is in de praktijk soms minder duidelijk. Het ontwikkelingsperspectief van een jongere wordt namelijk niet enkel bepaald door de leerachterstanden.

Dat is o.a. een reden waarom we met PRO-vangnet werken. Er zijn jongeren die weliswaar nét voldoen aan de PRO-criteria, maar waarbij het toch een reële optie is dat ze een VMBO-Basis diploma kunnen halen. Andersom zijn er ook jongeren die op meerdere leergebieden een DLE hebben dat nét binnen de LWOO-grenzen valt, maar waarbij het de vraag is of een VMBO-Basis diploma haalbaar is. Soms is praktijkonderwijs passender. In beide situatie valt PRO-vangnet te overwegen. Belangrijk hierbij is te vermelden dat bij een PRO-vangnet het IQ van de betreffende leerling wél in kaart moet zijn gebracht i.v.m. de geldende PRO-criteria.

Bij de jongeren die rondom de grens van LA 0,50 zitten en waarbij de school twijfelt of LWOO of PRO het meest passend is, dient er altijd overleg te zijn met het praktijkonderwijs. Mocht besloten worden dat voor PRO(-vangnet) gekozen wordt, wordt het BTO vervolgens betrokken voor een aanvraag TLV-PRO. Aanvragen voor PRO-vangnet dienen uiterlijk 1-10 van het schooljaar waarin de leerling in het VO gestart is, ingediend te zijn bij het BTO via LDOS. Door werkgroep LWOO (d.d. februari 2025) en de leden van het BTO niet meer participeren in de werkgroepen, is het van belang dat de leerlingen die mogelijk in aanmerking komen voor een PRO-vangnet, zo snel mogelijk worden voorbesproken met het BTO, nadat deze zijn besproken in de werkgroep (anoniem).

Jaarlijks bespreken het praktijkonderwijs en het VMBO de 1^e en 2^e jaars PRO-vangnet-leerlingen.

Toekenning LWOO-aanwijzing

Elke school bekijkt bij aanmelding de dossiers van alle leerlingen, dus ook van de leerlingen met leerachterstanden. Op basis van deze screening bepaalt de school zelf welke leerling voldoet aan de vastgestelde LWOO-criteria. Hierbij blijft de Staatscourant waarin jaarlijks de wettelijk toegestane toetsinstrumenten vastgesteld zijn, leidend. Elke school werkt met een gezamenlijk vastgesteld format, waarin alle leerlingen met LWOO-aanwijzingen worden genoteerd. Deze lijst wordt gedeeld met de leden van de werkgroep LWOO-casuïstiek. De 'twijfel LWOO-leerlingen' en overige leerlingen die de school in de werkgroep wil bespreken, worden in het bestand gemarkeerd.

Na bespreking in de werkgroep LWOO Casuïstiek is per school definitief vastgesteld welke leerlingen een LWOO-aanwijzing krijgen. Dit dient uiterlijk 1-10 vastgesteld te zijn. De school informeert zelf de ouders van de leerling, dat er een LWOO-aanwijzing afgegeven wordt. Tevens houdt elke school bij welke leerlingen na 1-10 op school zijn en wél aan de LWOO-criteria voldoen (verhuisleerlingen danwel NT2-leerlingen).

Werkgroep LWOO Casuïstiek

De werkgroep LWOO Casuïstiek wordt gevormd door alle 9 VMBO-scholen die LWOO-leerlingen hebben en het PRO. Met ingang van januari 2025 is er besloten in overleg met de werkgroep dat de leden van het BTO niet meer participeren in de werkgroep. We creëren hiermee ruimte binnen de werkzaamheden van het BTO. Ze blijven wel beschikbaar voor vragen uit de werkgroep. De werkgroep wordt voorgezeten door de coördinator van het SWV. Er zijn 4 bijeenkomsten per jaar: april, mei, juni en september. Tijdens deze bijeenkomsten worden in vastgestelde subgroepen de lijsten besproken; alle leerlingen staan hier anoniem op. De lijsten worden vooraf (uiterlijk 1 week

van te voren) naar alle leden van de subgroep gestuurd en naar de coördinator SWV. De leerlingen die in het bestand gemarkeerd zijn, worden in ieder geval doorgenomen. Mochten er vragen zijn over de andere leerlingen, kunnen die ook in de subgroep gesteld worden. De leden van de werkgroep zorgen ervoor dat ze tijdens de bespreking digitaal toegang hebben tot het dossier van de jongere. Indien nodig kunnen er op die manier meer gegevens uit het dossier toegelicht worden. Mocht er in de subgroep geen consensus zijn over een leerling wordt de leerling in de plenaire groep besproken. Mocht ook dat geen duidelijke uitkomst geven, zal in dat uitzonderlijke geval de oude route gelopen worden: dossier indienen bij het BTO via LDOS. School zorgt dan dat ouders toestemming hiervoor geven. Tot nu toe is het nog niet voorgekomen dat het nodig was om een LWOO-dossier officieel in te dienen bij het BTO. Deze werkgroep houdt zich enkel met leerlingtrajecten bezig. Er komt in deze groep dus geen historisch overzicht van aandeel LWOO per school.

Werkwijze betrokkenheid BTO

Bij twijfel of vragen, wordt de betreffende leerling in het tweede overleg besproken. In dat overleg zijn BTO-leden op afroep beschikbaar. Mochten er eerder in het proces al vragen zijn waar mogelijk het BTO bij betrokken moet worden, zullen de leden van de LWOO-werkgroep contact opnemen met de coördinator van het SWV.